

תורת לוי יצחק

ועי' החוד והענין ל'ג' אה'ע' א'ע'ש' ופ' - ז'א'ג'ו'ז' כ'ג'ה'צ'ר'ת' א'מ'נ'ת'א

גליון שבועי מעובד מתורתו של כ"ק הרה"ג הרה"ח המפורסם המקובל וכו' הרב רבי לוי יצחק נ"ע שניאורסאהן – אביו של כ"ק אדמו"ר זי"ע

כי תבא – וידוי מעשרות

על הפסוק "כי תכלה לעשר את כל מעשר תבואתך בשנה השלישית שנת המעשר וגו'"¹, כותב רש"י: "כשתגמור להפריש מעשרות של שנה השלישית, קבע זמן הביעור והידיוי בערב הפסח של שנה הרביעית, שנאמר "מקצה שלש שנים תוציא וגו'"², נאמר כאן מקץ ונאמר להלן "מקץ שבע שנים"³ לענין הקהל, מה להלן רגל אף כאן רגל וכו'".

בשנתיים הראשונות של שנת השמיטה, בשנים א' וב', יש לתת הן מעשר ראשון והן מעשר שני, ובשנה השלישית, במקום מעשר שני נותנים מעשר עני, וכאשר אדם גומר להפריש את מעשרות שלוש השנים הללו, בחג הפסח של השנה הרביעית, חלה מצות "וידוי מעשרות".

כך גם בהמשך השנים במחזור השמיטה, בשנה הרביעית והחמישית נותנים מעשר ראשון ומעשר שני, ובשנה השישית נותנים מעשר עני במקום מעשר שני, ובחג הפסח של השנה השביעית, חלה מצות "וידוי מעשרות".

במכתבו של רבי לוי יצחק אל הרבי לרגל מלאת שלוש שנים לנישואיו⁴: "היום מלאו שלש שנים מיום בואכם בברית הנשואין למזל טוב, והנני מברך אתכם ביום הזה", כתב רבי לוי יצחק מכתב ארוך בן יותר מ-10 עמודים מודפסים, בנושא השנה השלישית ומצות וידוי מעשרות⁵.

הוא פתח וכותב אודות מלאת שלוש שנים: "שיש בו ענין נכבד מאד נעלה, מה שנתמלאו שלש שנים, כי הנה מצינו במצות וידוי מעשר שהוא דוקא אחר כלות שלש שנים, בפסח דשנה הרביעית, וכן בפסח דשנה השביעית אחר הג' שנים ד' ה' ו'..."

רבי לוי יצחק מרחיב בפרטי דיני וידוי מעשרות, ובהקשר של מצוה זה עם מצות הקהל, שפרטי זמני מצות וידוי מעשרות נלמדים מזמני מצות הקהל, ובפרטים נוספים של סוגיה זו, במסגרת זו נתמקד ברעיון קצר מתוך מכתב ארוך ועמוק זה, בקשר בין ה"שלישי" וה"שביעי":

וכך כותב רבי לוי יצחק: "כי הנה מצינו שאלו הב' זמנים דשלישי ושביעי, יש להם מעלה ביחוד על שארי הזמנים, כמו שמצינו בטהרת טמא מת, שההז' ה' ביום השלישי וביום השביעי דוקא, כמו שכתוב והזה הטהור על הטמא ביום השלישי וביום השביעי"⁶.

רבי לוי יצחק מוצא קשר בין השלישי והשביעי גם בשבעת הרועים, בקשר בין יעקב אבינו, השלישי, לבין דוד המלך, השביעי.

ספירת התפארת (יעקב) וספירת המלכות (דוד).
"והוא לנגד יעקב דוד, ז"א ומלכות בכלל... שיעקב, תפארת, לא מת⁷, וכן דוד מלך ישראל הוא חי וקים⁸, ועיין בלקוטי תורה בד"ה והזה הטהור עיין שם"⁹.

בהמשך המכתב רבי לוי יצחק מציין, שהקשר בין יעקב ודוד מובא גם בדברי חז"ל¹⁰. כמו שיעקב חשש שמא יגרום החטא, "ויירא יעקב מאוד"¹¹, כך גם דוד חשש שמא יגרום החטא ואמר "לולא האמנתי"¹²:

מובא בגמרא: "לולא האמנתי לראות בטוב ה' בארץ חיים. ותנא משמיה דרבי יוסי למה נקוד על לולא, אמר דוד לפני הקב"ה, רבש"ע, מוכטח אני כך שאתה משלם שכר טוב לצדיקים לעתיד לבוא, אבל איני יודע אם יש לי חלק ביניהם אם לאו, שמא יגרום החטא. כדר' יעקב בר אידי, דר' יעקב בר אידי רמי כתיב והנה אנכי עמך ושמרתיך בכל אשר תלך, וכתיב ויירא יעקב מאד, אמר שמא יגרום החטא".

ובלשונו של רבי לוי יצחק: "והוא האמור בברכות דף ד' עמוד א, שלמדין דוד מן יעקב, שכמו שביעקב כתיב וירא יעקב מאד, אמר שמא יגרום החטא, כמו כן בדוד כתיב לולא האמנתי, ונקוד על לולא, שהי' ירא שמא יגרום החטא, עיין שם. והיינו מפני שדוד מלכות ויעקב תפארת שייכים זה לזה".

והוא מסכם: "וזהו שמצות וידוי מעשר, ומצות קריאת הקהל, שהם תלויים בשנה הג' ובשנה הז' שייכים זה לזה ותלויים זה בזה".
הקשר בין ז"א ומלכות, הבחינות דכר ונוקבא (שלישי ושביעי), משתקף בקשר בין אדם (ז"א) וחווה (מלכות).

"אדם", בגימטריה שם מ"ה (יו"ד, ה"א, וא"ו, ה"א), והסך של אותיות המילוי שם זה (האותיות: וד, א, או, א) הם י"ט, בגימטריה "חווה".

ובלשונו של רבי לוי יצחק: "כי ז"א תפארת בכלל, ומלכות, הם תלויים זה בזה, כמו שמלכות חווה היתה כלולה באדם, כי חווה י"ט היא המילוי דאדם שם מ"ה, ואחר כך ננסרה ממנו, ובאה בפנים שלו ומתייחדת עמו".
(לקוטי לוי יצחק, אגרות קודש, עמוד רלט)

1) דברים כו, יב. 2) שם יד, כח. 3) שם לא, י. 4) "ב"ה, אור ליום ד' ט"ו כסלו התרצ"ב".
5) מעניין לציין שבסיום מכתבו הארוך כותב רבי לוי יצחק לרבי, בשולי הגליון: "כתבתיו בלילה א', ולא נשאר לי העתק. במטותא בלי ישונה לשלוח לי בהקדם העתקה מהענין האמור בפה". 6) במדבר יט, יט. 7) תענית ה. 8) ראש השנה כה. 9) לקוטי תורה חקת, סא ג. שם מבאר רבינו הזקן על הקשר בין "והזה... ביום השלישי" עם הפסוק העוסק בתחית המתים "ביום השלישי יקימנו ונחיה לפניו", על מדת התפארת, רחמים רבים ("מחיה מתים ברחמים רבים"), שעולה עד הכתר, למעלה משבירת הכלים ומקור הטומאה והמות, והקשר עם דוד המלך, ספירת המלכות. 10) ברכות ד. 11) בראשית לב, ח. 12) תהלים כו, יג.